

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

542

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCOLA.”

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

INVITARE DE PRENUMERAȚIUNE

LA

„BISERICA și ȘCOLA.”

Foia bisericească școlastică, literară și economică.

Cu 1 Ianuarie stil vechiu 1898 deschidem abonament nou la „Biserica și Școla.”

Rugăm pre toți domnii abonați de până acum, cari doresc a avea foia noastră și pe viitoriu, se binevoiescă a trimite la „Tipografia diecesană” prețul de prenumerațiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARIA:

PE UN AN 5 fl. — cr.
„ 1/2 „ 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:

PE UN AN 14 franci.
„ 1/2 „ 7 fr.

Sprîjinul moral și material, de care până acum s'a bucurat foia noastră, ne îndreptățește a spera, că și în viitoriu vom fi îmbrățișați de asemenea simpatii caldurese precum și de bunăvoința nestramutată a On. Public cetitorii.

Redacțiunea.

In anul nou 1898.

De veacuri multe ascéptă biserica și poporul român zile mai bune; și n'a pierdut răbdarea.

Am trăit în trecut zile grele și aprópe cu neîntrerupte vijelii. Presintele ne este posomorit, și pentru noi rodnic numai în greutăți și în necazuri; dar puternic imprimată este în inima noastră cre-

dința în un viitoriu cu zile mai senine și cu o stare mai mulțămitoriă.

Este nenșelătoriă această credință. O-am moșcenit dela bătrâni și s'a imprimat prin greutățile vremurilor și prin esperințele unui trecut viforos de o miă și opt sute de ani.

A urmat dela sine, și s'a imprimat în inima noastră această credință prin faptul, că în decursul timpului, de carele vorbim, pre teritoriul, pre carele locuim noi astăzi, mulțime de popóre și-au aflat aici mormântul, ér noi, biserica și poporul român am rămas, sântem aici, — păstrându-ne limba și legea strămoșescă, datinele religiose și naționale, firea și virtuțile strămoșesci.

Vijeliile vremurilor ne-au întărit puterea de resistință și de vieță, și prin această capacitatea de dezvoltare și progres.

Cu această credință în inimă am realizat în anii din urmă în biserică, în școlă și în societate însemnate rezultate: despărțirea ierarhică de sërbi, reactivarea vechii noastre Metropolii, introducerea vieții constituționale bisericesci, sporirea numerului școlélor și organizarea lor conform trebuințelor timpului, fundațiunile de stipendii și ajutóre, sporirea averilor bisericesci la parochii și eparchii, ér pre terenul social asociațiunile culturale, institutele de credit și altele.

Tóte aceste lucruri însemnate s'au realizat într'un timp scurt și între împrejurări destul de grele; ér faptul, că în butul tuturor greutăților am putut realiza aceste însemnate lucrări, ne dovedește, că credința noastră moșcenită din bătrâni este mai puternică, decât viforul tuturor ispitelor, și decât tóte greutățile timpului, prin cari am trebuit să trecem.

Resultatele obținute ne sunt mărturie și garanță ve-
cinică, — că până când vom fi însuflețiți de această
credință, nu pot fi împrejurări și tim-
puri grele, — în cari să nu putem găsi calea
și mijlocele pentru dezvoltare și înaintare.

Cu această credință în inimă intrăm și în anul
nou 1898. Intrăm și de astădată în un an nou în-
tre împrejurări din cele mai grele. În cele economice
anul trecut a fost un an rău, și anii, ce i-au pre-
mers, au fost ani de crasă economică; ér nerodirea
anului trecut, și crisa economică din anii anteriorii
se resênte greu și în viața noastră bisericăscă-șco-
lară, și preste tot în dezvoltarea noastră ulterioară.
Lângă acestea se mai adaugă apoi din nefericire și
alte multe împrejurări regretabile, — cari dacă nu
vom fi cu destulă grije, pot să-ne împedece în des-
voltare, și să ne conturbe chiar în ceea ce avem mai
scump și mai prețios, în credința noastră moș-
cenită dela fericirii nostri bătrâni și înaintași.

Pentru ca să putem înțelege, și să putem să
ne formăm o judecată nimerită asupra unor împre-
jurări, cari faptice ne-au îngreuiat, și continuă a-ne
îngreui în dezvoltare, amintim aici faptul, că în li-
teratura popórelor apusene de mai bine de un veac
încôce se propagă cu un felu de predilecțiune și a-
própe cu sistemă ură în contra bisericii romano-cato-
lice. Ba mai că s'ar poté dice, că aprópe nu există
carte apărută în veacul nostru, în carea pre lângă
cunoscințele, ce-le conține, se nu fi infiltrat autorul
cel puțin printre rânduri lucruri și cestiuni, menite
a produce în cetitori ură în contra bisericii. Acastă
ură s'a propagat și prin unii pedagogi, și a intrat,
și s'a străcurat chiar și în manualele de școlă. Și
dacă cineva în trecut, ar fi avut cutezanță, să-și ri-
dice graiul contra dușmăniei, ce se propaga prin li-
teratură contra bisericii, era timbrat de ultramontan
și reacționariu, de om al întunecului și om contrariu
progresului.

Nu voim să scrutăm, nici să analizăm, dacă,
și intru cât au fost îndreptățite, seau nu, loviturile,
ce s'au dat din partea lumii învățăților mireni bise-
ricii romano-catolice. Constatăm numai faptul întâm-
plat ca atare, și adaugem, că loviturile date bisericii
apusene n'au lovit numai în ómenii și organele a-
cestei bisericii; ci au lovit direct în sêmțul de pie-
tate creștinăscă al popórelor apusene, și au pro-
dus destrămarea și destrăbălarea, ce se resênte as-
tăzi în viața socială a popórelor Europii.

Consecințele produse în societatea apuseană
prin propagarea urii în contra doctrinei pozitive a e-
vangheliei Domnului, au început să divină aprópe ne-
suportabile; ér această împrejurare a provocat în tim-
pul din urmă un curent, carele lucră cu tótă pu-
terea, ca să-se redea bisericii rolul, ce-i compete în
educațiune și preste tot în conducerea spirituală a
popórelor.

Pre când se ridică cu tótă tăria în apusul Eu-
ropii un curent favorabil bisericii și doctrinei pozitive
a evangheliei și dușman de mórte acelei nefericite di-
recțiuni de a lovi în biserică și în religiune — pre
atunci la noi, la români, cari datorim tot ceea
ce avem aprópe numai bisericii străbune, — se
încercă a-și face loc o pornire greșită, carea lovesce
în biserică și în instituțiunile ei; și prin această sa-
mână numai certe și neînțelegeri, ură și dușmănie.

Va fi stricat de sigur mult și până acum a-
castă regretabilă pornire, pentru că cine samână ură
și dușmănie nu zidesce, ci darimă. Greutățile tim-
pului au început deja să-ne arête, și să-ne lumineze
și față de această pornire, deórece, așa credem, as-
tăzi nu se mai îndoiesce nimenea dintre noi asupra
faptului, că un popor, carele se găsește în situațiu-
nea, în carea ne găsim noi, nu-și póte permite lu-
csul de a repeți în casa sa propriă porniri și direc-
țiuni, cari s'au arêtat primejdióse la popórele culte
din apusul Europii.

Seriositatea timpului în care trăim, și iubirea
noastră față de biserică și față de neam ne împun
datorința, ca să săvêrșim cu tótă repejunea însem-
nate lucrări în biserică, în școlă și în viața și des-
voltarea poporului nostru. În biserică între alte multe
lucrări, ce ascéptă o bună și nimerită soluțiune, avem
să resolvim de urgență doué însemnate cestiuni, și
anume: a) să ridicăm, și să întărim în popor sêm-
țul pentru viața bisericăscă națională, precum și con-
vingerea că dezvoltarea și înaintarea poporului nostru
pre tóte terenele de viață depinde în prima liniă dela
alipirea și iubirea lui față de legea și biserică strê-
moșăscă, și b) să căutăm mijlocele de lipsă pentru
ameliorarea și asigurarea dotațiunii preoțimii.

În școlă avem astăzi mai mult decât ori când
altă dată trebuință de a îngriji, ca să prevaleze și
stêpânăscă în întreg învățămêntul educațiunea
religióasă, sêmțul pentru disciplina creștinăscă și
sêmțul de alipire și iubire cătră biserică strêmo-
șăscă și iubirea față de datinele religióse. În același
timp avem datorință să căutăm tot cu mai multă

grije mijlocele de lipsă pentru ameliorarea și asigurarea dotațiunii învățătorilor, și preste tot să îngrijim, ca școlile noastre să contribuie în măsură tot mai mare la ridicarea religiosității și capacității de viață și dezvoltare a poporului nostru.

În popor, în societatea noastră avem însemnate lucrări de realizat, și anume între altele a contribui cu cuvântul și cu fapta, ca poporul nostru se păstreze, și cultive frumoșele noastre datine religioase și virtuțile strămoșesci. În același timp datorința avem ca să îngrijim, ca poporul nostru să-și înmulțească mijlocele de câștig, factorii de producțiune, ca să-și poată spori venitele, și astfel pre de o parte să poată face față trebuințelor sale înmulțite, și de altă parte să-și poată înmulți capitalul și capitalele trebuincioase pentru lucru și câștig, și în genere să-l ferim de unele scăderi, cari pre alocuria se pot observa în viața poporului nostru; și preste tot să îngrijim, ca poporul să înainteze în bună stare, înmulțindu-și și dilnic mijlocele de dezvoltare și înaintare.

Acestea și alte multe asemenea cestiuni ascéptă grăbnică resolvire. Preste tot se cere astăzi dela noi și în biserică și în școlă mai multă grijă și mai multă și mai spornică lucrare. Și când accentuăm aceste trebuințe, cari ni-le-au impus, și ni-le impune timpul și grelele împrejurări, în cari ne găsim, — negreșit ni-se impune dela sine întrebarea, că oare putea-vom noi corăspunde, și putea-vom da noi tuturor cestiunilor, dela cari depinde dezvoltarea noastră, ulterioară o bună soluțiune? Dela modul, cum vom răspunde unul fiecarea din noi această întrebare, așa credem, că depinde în prima liniă rezultatul, — de oare, precum se scie, și precum se dice, om cu pricepere nu plăcă nici odată la bătaia, dacă nu are în inima sa credința, că poate să biruiască. Pre noi, biserică și poporul român nu ne-a părăsit nici odată credința în o stare și sorțe mai bună. Cu această credință în inimă vom procede și la esecutarea lucrărilor și la resolvirea cestiunilor amintite mai sus, — pentru că dorim, și lucrăm la realizarea binelui, — fără să scirbim, seau să nedreptățim pre alții, ci pur și simplu numai ocrotind și dezvoltând ceea ce este al nostru, ceea ce este sfântă datorința a noastră. Când constatăm acesta, nu putem să nu amintim pre de altă parte, că în toate lucrările mari, cari s'au săvârșit în timpul din urmă omenii, cari cu mari jertfe au lucrat la realizarea lor, între alte multe pedeci, ce li-s'au pus, au întâmpinat greutăți și opozițiune și din partea unora dintre ai nostri, — opozițiune, din carea am avut deja însemnate daune.

Am putea să amintim multe casuri de această natură. Pentru orientare însă credem, că de astădată va fi de ajuns, să-ne mărginim la următoarele două, și anume:

Înainte cu vr'o 12 ani se făcuseră aici în eparchia Aradului toate pregătirile pentru a-se înființa un gimnasiu românesc în Arad. Mai înainte de a se fi obținut concessiunea pentru înființarea acestui institut de cultură, s'au găsit unii oameni dintre ai nostri, cari din „duch de opozițiune“ au combătut publice ideia înființării unui gimnasiu.

Înainte cu câțiva ani se făcuseră pregătirile de lipsă, ca eparchia Aradului să cumpere un dominiu în apropiere de Arad cu prețul de 300,000 fiorini. Și contra realizării acestui act s'au găsit aceiași oameni cu „duch de opozițiune“, și au opugnat într'un mod neiertat realizarea cumpărării. Din această cauză cumpărarea nu s'a realizat. Înainte cu 3—4 ani același dominiu s'a vândut cu suma de 450,000 fiorini; și astăzi este evident, că eparchia prin necumpărarea aceluia dominiu a perdut suma de 150,000 fl. sumă, care ar da eparchiei o rentă anuală de 8—9000 fl. din carea s'ar potă acoperi multe trebuințe, și s'ar potă ajuta regulat 50—60 de școle din comunele noastre mai sărace.

Din cauza pornirei greșite, de carea vorbim, biserică și poporul nostru a suferit și alte multe daune mai însemnate; și așa credem, că astăzi, ar fi să fiă sosit timpul, ca să-ne emancipăm de astfel de pierderi, pentru că timpul este mult mai greu, decât ca să ne lăsăm espuși la pierderi și daune, când avem de a realiza lucrări atât de însemnate în biserică, în școlă și în societatea noastră. Și fiind că sământă de acea pornire greșită, pentru care am suferit multe daune în trecut, se ivesce și astăzi din câte o parte, datorința avem, să îngrijim, ca prin o judecată obiectivă nimerită să-o reducem la locul ei, la nepuțință, și astfel să amuțescă de sine.

Purcedând la realizarea lucrărilor însemnate, ce ne stau înainte, cu deplină credință, cu credința noastră moștenită din bătrâni, — că gândind, lucrând și trăind creștinesce, putem să-ne înălțăm, și să biruim ori ce greutate și pedecă, ce ni-s'ar pune în calea noastră spre dezvoltare, — vom procede cu totă inima și cu totă resoluțiunea la lucru, și nădăduind în Dumnezeu, vom împlini toate fără scădere.

Sinódele parochiale ordinare.

După dispuséțiunile statutului organic (§. 12) în luna lui Ianuarie se întrunesc în ședință ordinară si-

nódele parohiale. Obiectele, de cari au a-se ocupa sinódele parohiale cu această ocaziune sunt: examinarea rețiociniului episcopiei parohiale asupra stării averii parohiei la finea anului trecut și examinarea raportului comitetului parohial asupra activității dezvoltate de acesta în anul expirat în interesul unei bune administrațiuni și al înaintării afacerilor bisericesti, școlare și fundamentale ale parohiei.

Cu această ocaziune sinódele parohiale își împlinesc datorința impusă de lege (§ 7 din stat. org. punct 8) de a priveghia: „ca comitetul și episcopia parohială să-și împlinescă chemarea după prescripțiile statutului organic,” și astfel prin activitatea lor să contribuie la înaintarea comunei bisericesti.

Se tractează deci de agende însemnate cu această ocaziune. Este vorba adică, ca sinódele parohiale, în cari ieau parte toți parochianii maioreni, de sine stătători, nepătați, și cari își-împlinesc datorințele parohiale“ (§. 6 din stat. org.) să-se pronunțe asupra activității episcopiei și comitetului parohial din anul trecut, — și tot de odată să ia dispunșuniile de lipsă pentru un mers mai repede și mai nimerit al agendelor, cari privesc dezvoltarea ulterioară a parohiei.

După dispunșuniile luate de Consistoriul nostru eparchial comitetul subșterne sinodului eparchial un raport în scris, în carele dă seamă asupra modului, cum a satisfăcut această însemnată corporațiune a parohiei în decursul anului trecut îndatoririlor, ce i-le impune legea noastră organică. În acest raport se arată sinodului parohial ce a lucrat comitetul parohial pentru înmulțirea averii parohiei, și stăruințele, ce a depus întru înaintarea cauzei învățământului, și ce dispunșuni și măsuri a luat pentru îmbunătățirea moralității publice a parohiei.

Și fiind-că de astădată sinódele parohiale au să-se pronunțe asupra ținutei și direcțiunii pentru viitoriu în ceea ce privește averea, învățământul și promovarea și înaintarea moralității publice a parohiei, pentru orientare înregistrăm aici următoarele:

În ceea ce privește averea parochiilor noastre, și averea noastră bisericască în genere, este știut, că multă puțină câtă avem, o-am câștigat din dărnicia poporului și prin o bună chivernisire a noastră. De aci urmază, că ținuta noastră pre acest teren trebuie să fiă îndreptată a spori și mări spiritul de dărnicie al poporului, ér pre de altă parte a investi ceea ce avem în un mod cât mai productiv și în același timp a-ne feri de cheltuieli zadarnice.

Cu privire la învățământ sinódele parohiale vor lua dispunșuniile de lipsă, pentru ca pruncii obligați a cerceta școla cuotidiană și școla de repetițiune cât mai regulat, școla să fiă provădută cu toate cele trebuincioșe, și în special vor îngriji, ca să se amelioreze și asigureze salariile învățătoresci.

În timpul nostru una din cele mai mari îngrijiri a organelor bisericesti din parohia este a lucra

din toate puterile, ca credincioșii să-se întărescă, și să înainteze în sêmșul de pietate creștinască și în sêmșul de alipire și iubire cătră legea și sfânta noastră biserică strămoșască, să păstreze, și cultive frumoșele datine religioșe, rămase din bătrâni, și să păzescă cu sfințenie așezămintele bisericii noastre.

Prete tot este de neapărată trebuință mai cu seamă astăzi, ca adunările noastre bisericesti să întărescă în noi iubirea și stima reciprocă, — ca astfel dîlnic să devenim mai puternici și mai îndemnateci întru apărarea sfintei noastre biserici și întru promovarea cauzelor noastre bisericesti, școlare și fundamentale. Ideia și ideile sublime, de cari au fost conduși bărbații mari ai bisericii noastre la compunerea statutului nostru organic, — de a da ocaziune întregii biserici a contribui cu cuvântul și cu fapta la înaintarea scopurilor ei, — trebuie să devină cu fiecare și tot mai mult fapt și realitate.

Sărbătórea Botezului Domnului.

Întru amintirea botezării Domnului nostru Isus Christos în riul Iordanului de cătră Ioan Botezătorul a instituit biserică sărbătórea botezului Domnului, numită în limba grécă: epiphania sau teophania, ér în limba latină: apparitio sau manifestatio, — așa dar arătarea Domnului, manifestațiunea dumnezeirii.

Despre botezul Mântuitorului nostru Isus Christos, ne relatează evangeliștii Matei, Marcu și Luca. Ei ne spun adică, că pășind Ioan, ultimul profet din testamentul vechi și primul din testamentul nou, cu botezul său de pocăință lângă riul Iordan, venia la el mulțime multă, ascultând predicile lui referitoare la Mesia, la viitórea lui împărăție, și îndemnând poporul de a primi botezul pocăinței, care nu este nimica alta, decât pregătirea pentru primirea adevăratului botez.

Împlinind Mântuitorul vârsta de circa 30 de ani, și voind a-și începe activitatea sa publică vine la Ioan spre a primi botezul. Nu a avut Mântuitorul lipsă de acest botez, dar a voit, precum însuș să exprime, să împlinescă totă dreptatea, adică luând asupra sa păcatele ómenilor, și făcându-se om desăvirșit, să se supună și el botezului de pocăință, precum fiește-care om trebuie să se supună pocăinții pentru păcatele sale, dacă voiește să devină fiu al împărăției lui D-șeu.

Êșind Mântuitorul Christos din apă să arată ómenilor întreaga s-ta Treime: D-șeu Tatăl în chip de glas șicând: „acesta este Fiul meu cel iubit, întru carele am binevoit“, D-șeu Duhul Sânt în chip de porumb, pogorindu-se de asupra lui Isus, și D-șeu Fiul în chip de om primind botezul. Dela această arătare a d-zeirii în trei persoane, s'a numit sărbătórea instituită întru amintirea acestui eveniment, epiphania, theophania, arătarea Domnului, arătarea dumnezeirii, și se sărba în 6 Ianuarie.

Afară de amintirea botezului Domnului să mai sërba în acéstă și arătarea stelei miraculoșe, și mergerea magilor de a să inchina Mântuitorului. Să mai sërba prima minune a Mântuitorului Christos sèvrșită la Cana din Galilea, prefăcând apa în vin, precum și minunea săturării a-lor 5000 de bărbați cu 5 pâni în pustie.

Precum nu să pòte sustinè cu siguranță originea apostolică a sèrbătorii Nașterii Domnului, tot astfel nu să pòte ascrie sigur nici sèrbătorii Botezului Domnului origine apostolică. În secolul al III însă exista deja și anume împreună cu sèrbătorea Nașterii Domnului. Despre sèrbătorea Arătării Domnului ne amintește Clement Alexandrinul († 217—220); ér partisanii ereticului gnostic Basilide, pela anul 125—130, ținèu botezul Domnului ca sèrbătore în 6 Ianuarie.

În prima jumătate a secolului al IV adoptează și biserica occidentală sèrbătorea acéstă dela biserica orientală; ér biserica orientală, primește dela biserica occidentală sèrbătorea specială a Nascerii Domnului din 25 Decembre. Pe când însă în biserica orientală a rămas acéstă sèrbătore exclusiv pentru amintirea botezului Domnului, în biserica apusană să sèrbează ea mai mult într-o amintirea venirii și închinării magilor.

Precum Paștile, Rusaliile și Nașterea Domnului tot asemenea și Botezul Domnului să sërba cu mare solemnitate, asistând la serviciu și împèrații.

În ziua sèrbătorii acesteia, conform exemplului Mântuitorului Christos, care în acéstă și a fost botezat în rîul Iordan, catechumenii primeau botezul, din care causă să esplică faptul, că ziua acéstă să numește în literatura patristică fòrte adese-ori „ziua luminării“, „henora photon“, latinește „dies luminum“, fiind-că botezul în urma efectului sèu să numia phos, lumen adecă luminare. Deși în biserica apusană în cele dintâi trei veacuri catechumenii numai la Paști și la Rusale primiau botezul, totuș mai târziu a adoptat și biserica occidentală usul bisericii orientale de a împărtași în acéstă și catechumenilor botezul.

Decidèndu-sè la sinodul I ecumenic, ca Paștile să sèrbeze în întrèga biserică, în prima Duminecă, care urmează lunei pline după ecuinocțiul de primăvară, s'a hotărit ca patriarhul din Alexandria, unde astronomia era ajnsă la mai mare dezvoltare, să statoréscă din an în an timpul lunei pline și deci și timpul sèrbătorii Paștilor și să încunoșciințeze și pe ceilalți patriarhi despre acéstă. Patriarhii și episcopii anunțau apoi în ziua sèrbătorii Botezului Domnului în tóte bisericile timpul sèrbării Paștilor, al quadragesimei (postului mare) precum și al tuturor sèrbătorilor, al căror timp de sèrbare este dependent de Paști. Mai târziu însă fiind calcularea sèrbării Paștilor mai ușoră, acest us a încetat.

Serbând biserica botezul Domnului la care s'a arètat ómenilor s-ta treime, întărește ea în noi cre-

dința în D-șeul cel în trei fețe, și ne învață a măr-turisi o dumneșeire tripersonală.

Missiunea sfântului Ioan Botezătorul.

Poporul român are o deosebită predilecțiune cătră numele „Ioan“. Din bătrâni, așa ne-am treșit, ca în fiecare casă românéscă să aflăm, că unul din membrii ei pòrtă numele „Ioan.“

Faptul acesta își-are de sigur însemnătatea sa istorică culturală în viața poporului nostru. Neamul românesc pururia mândru de creștinătatea sa, și înclinat din fire pentru o viață ideală creștinéscă, — a aflat în viața și misiunea sfântului Ioan Botezătorul un prototip model pentru realizarea idealelor sale creștinesci. Numele „Ioan“ purtat de omul, care'e din ordin divin s'a făcut pre sine podul și puntea de trecere dela testamentul vecniului la testamentul nou însemnă „darul lui Dumneșeu“, — și în tóte vremurile românul și-a aflat mângăierea și hrana sa spirituală în credința sa, în darul și ajutorul lui Dumneșeu.

Ioan Botezătorul a primit dela Dumneșeu misiunea specială de a rumpe vanitatea și a înfrâna aluatul netrebnic al sectei farisielor, și astfel a prepara în mod nemijlocit popórele pentru primirea Messiei.

În timpul, când se apropiase plinirea vremii și venirea Messiei, era în lume o mare decădintă a moravurilor. La păgâni decădintă moravurilor provenise din împrejurarea, că cultul șeilor păgâni nu mai putea satisface trebuințelor spirituale ale popórelor în raport cu cultura lor înaintată. La jidovi decădintă moravurilor provenise din cauza învățăturilor greșite propagate prin farisei și din cauza ținutei lor egoistice. Fariseii reprezentau la jidovi elementul învățat, clasa învățaților cu intențiunea de a monopolisa pentru sine conducerea poporului și tóte folóșele și avantajele vieții publice. Fariseii diceau despre sine, că numai dèșii singuri reprezentéază sentimentul public al poporului israltean, numai dèșii sînt în stare a esplica în mod nimerit scrierile prorocilor, și în genere cuvèntul descoperit al lui Dumneșeu; și purcedènd din acest principiu greșit prin interpretări false substituiră cuvèntul lui Dumneșeu cu ideile lor, ér rezultatul acestei ținute a fost: înstreinarea poporului de Dumneșeu.

În fața acestei stări de decădintă pășese sfântul Ioan cu misiunea: de a predica popórelor pocăință, pentru ca prin pocăință să se pótă pregăti, și să pótă intra în împèrația lui Dumneșeu, carea avea să-o inaugureze pre pământ Mântuitorul lumii. Preșis fiind din partea ángerului sfântul Ioan Botezătorul, „că va fi mare înaintea Domnului, și se va umplea de Duchul sfânt,“ — își arată mărimea în modestia și umilința sa înaintea Atotputerniciei lui Dumneșeu prin faptul, că își-supune întrèga sa Fiin-

ță servitiului voinții lui Dumneșeu și în săvârșirea opului incredințat.

Ioan se retrage de tînăr în pustie în sudvestul cetății sfinte, în depărtare ca de două ore de Vifleem. Locul acela se numește până astăzi pustia lui Ioan. Aici izolat de lume ducea o viață ascetică severă. Era îmbrăcat în un vestmînt din păr de cămilă și încins cu cingătoare de curea, — pentru că se susținea la evrei, că acesta ar fi fost îmbrăcămîntea protopărinților neamului omenesc după scoterea lor din paradis. Natremîntul lui era smochine și miere sălbatică. În anul XV. al domniei lui Tiberiu merse Ioan din ordin divin în întreg ținutul din jurul Iordanului, și predică botezul pocăinții spre iertarea păcatelor. În timpul în carele a pășit Ioan, predicând botezul pocăinții, poporul israelitean era iritat în cele religioase în contra fariseilor, ér în cele politice contra lui Pilat, carele strămutase legiunile romane în cuartire de iernă în Ierusalim și în contra legilor țării arborase pre muntele Antonia stindardele legiunilor cu chipul împăratului. În faptul acesta Judeii priveau o profanare, și cuprinși de gróza pustiirii peregrinau în cete la Iordan spre a vedé și auzi pre noul proroc, spre a-și mărturisi păcatele și a-se boteza.

Renumele lui Ioan străbătîu iute preste întregă Palestina, și în popor începuse deja a-se forma credința, că dînsul ar fi Messia cel făgăduit. În fața acestei credințe sinedriul iudovesc, facînd întrebunțare de dreptul, ce-l avea față de învățătorii publici trimise la Ioan o deputațiune, ca să-l întrebe, dacă dînsul este Christos. La această întrebare răspunse sfîntul Ioan: „eu sînt glasul celui ce strigă în pustie gătiți calea Domnului.“ Prin această s'a recunoscut pre sine de ales al lui Dumneșeu de a reprezenta misiunea sa de profet nemijlocit, de înainte mergătoriu al Mîntuitorului.

Tot această ținută o observéază sfîntul Ioan și în momentul, când este provocat să boteze pre Domnul. La această provocare sfîntul Ioan răspunde, că nu are înaintea sa un păcătos, carele să aibă lipsă de botezul pocăinții, să rugă deci dînsul, ca să se fiă botezat de Domnul. Ér Domnul voidînd să se plinéscă tótă dreptatea se boteză dela Ioan, și în urma acestui act sărbătoreasc își-incepu activitatea sa messianică.

După acest act Ioan își-dechiară misiunea sa terminată, și recunoscînd pre Mîntuitoriu de mielul lui Dumneșeu, carele ridică păcatele lumii, la dînsul trimite pre învățaceii săi, ér el se retrage în partea nordică a Palestinei, unde petrecu restul vieții pămîntești bucurându-se de o nețermurită stimă pentru viața sa cea sfîntă. Sfirșitul vieții sale îl incunună o mórte de martir prins fiind și omorît de Irod.

Reprivind peste viața și modul cum sfîntul Ioan și-a implinit misiunea sa, constatăm următoarele două momente și anume: a) inspirat de misiunea incre-

dințată de Domaul, întréga misiunea sa o pune în serviciul acestei misiuni, respingînd dela dînsul orice ocasiune de mărire cu carea duhul lumii încercă a-l ispiti; și b) în conformitate cu această misiune dînsul trăieste o viață ideală și să face prototip model pentru viața ideală creștinéscă a popórelor. Faptul acesta, credem noi, este motivul pentru carele sfîntul Ioan la noi la români este o persónă biblică atât pe predilectă.

D I V E R S E.

* *Servitiu divin.* Ziua Nascerii Domnului s'a sărbat și în anul acesta în biserica catedrală din Arad cu solemnitatea îndatinată. În această și a oficiat sfînta liturgiă Prea Sînția Sa, părintele Episcop Ioan Meșianu, asistat de preoțimea din localitate; ér la finea sfîntei liturgii Pré Sînția Sa a ținut poporului adunat în număr mare în sfînta biserică cuvîntarea pastorală, carea din incidentul Nascerii Domnului s'a trimis tuturor parochiilor din diecesă.

* *Felicitări.* În ziua anului nou 1898 s'au prezentat la Pré Sînția Sa, părintele Episcop al Aradului Ioan Meșianu membrii Consistoriului eparchial, corpul profesoral dela seminaru diecesan, reprezentanța comunei bisericesci Arad, șefii tuturor autorităților civile și militare din oraș, — dorind Pré Sînției Sale: an nou fericit!

Asociându-ne și noi acestor felicitări rugăm pre Dumneșeu, ca pre Pré Pînția Sa, să-l țină întru mulți fericiti ani!

* *Regulamentul* votat de congresul național, intrunit în tómnă anului trecut, referitoriu la administrarea averilor bisericesci a intrat în valóre la prima Ianariu a. c. În numărul procsim vom publica acest regulament.

* *Redactor nou.* Cu prima Ianuariu a. c. a fost incredințat cu redactarea vechiului nostru organ de publicitate „Telegraful Român“ dlu Dr. Elia Cristea, secretariul Consistoriului archidiecesan din Sibiu, un bărbat din generațiunea tînără, carele a dat deja și până acum doveđi de frumoșe cunoșcințe, împreunate cu zel și activitate neobosită pentru înaintarea cauzelor nóstre bisericesci și naționale. Adresăm felicitările nóstre noului redactor.

* *Faptă nobilă creștinéscă.* Vêduva Flórea Gombos din Ciorvaș, spre memoria reposatului ei soț Petru Gombos, a dărunit pe sama sînței nóstre biserici din B. Ciaba, un rënd de odăjdii frumoșe în valóre de 120 fl. Pentru această binefacere maritimósei dăruitoare, în numele bisericeii, — și pre această cale, i-sé exprimă mulțămită; rogând pe bunul D-șeu, a-i lungi firul vieții, ér binefacerea adusă, să-i-sé răsplătéscă însutit. B. Ciaba la 2/14 Ianuariu 1898. Victor Popoviciu preot.

* *Daruri pentru Papa.* Din incidentul jubileului de 60 de ani ai preoției papei Leo XIII, sărbat đilele trecute, i-s'a trimes din diferite părți daruri în preț de peste 6 milióne de franci.

* *Societatea limbistică din Paris* a publicat cu datul din 20 Decembrie 1897 un apel, prin care se anunță specialiștii, că societatea va decerne în 1901 un premiu de 1000 lei celei mai bune opere tipărite, având de obiect gramatica, dicționarul, originile, istoria limbilor romane în genere și preferabilul, a limbii române în deosebi („et préférablement, du roumain en particulier.“) La concurs se admit numai opere în limba franceză, română sau latină, publicate din 31 Decembrie 1894 încôce. Avis filologilor români.

† *Anton bar. de Schönfeld*. Armata comună a suferit din nou o mare pierdere prin trecerea la cele eterne a inspectorului general al armatei Anton bar. de Schönfeld, care a răposat Vineri în 7 I. c. la orele 5 dimineața în Viena. Născut în anul 1827 a ajuns prin calitățile sale deosebite militare până la cele mai înalte graduri militare. Deja ca sublocotenent tânăr s'a distins prin vitejia sa în lupta de la Novara, cu care ocaziune a fost grav rănit. În anul 1864 a luat parte activă la luptele de la Düppel și Alsen, în anul 1866 la luptele de la Main și Tauber, ér' în 1869 la luptele din munții Dalmației sudice, distingându-se în mod splendid. Avansând la înaltul grad de șef al statului general a pregătit lucrările pentru ocuparea Bosniei și Herzegovinei, ér' mai târziu în calitate de comandant de corp de armată și în fine ca inspector general al trupelor a lucrat neobosit pentru înaintarea armatei comune. Pentru meritele sale a fost în mai multe rânduri decorat, fiind totodată numit de Maj. Sa și proprietar al regimentului de infanterie 82 din Transilvania. Mărtea neuitatului general a cauzat pretutindenea adânc doliu; în deosebi diarele vieneze deplâng în articli lungi pierderea acésta mare a armatei. În normântarea s'a sevêrșit Duminecă în 9 I. c. cu o deosebită pompă și în prezența unui public imens. 27 batalioane de infanterie, 5 escadrone cavalerie și 6 baterii au dat ultimul onor marelui general. Maj. Sa Impêratul încungiurat de totă generalitatea a luat parte la actul fenebru.

* *Gimnasiu nou confesional*. Guvernul din Viena a dat dreptul de publicitate unui gimnasiu confesional din Kalksburg. Din incidentul acesta o fôia pedagogică din Viena este fôrte necăjită, și arată, că tineri crescuți în gimnasilor confessionale, în care își-cresce prefi sêi cu deosebire aristocrațimea, sânt preferiți după absolvarea studiilor în oficiile publice, ér' cei crescuți în școle fără cănfessiune rămên după absolvare nebăgați în seamă. Va fi adevêrată acésta plânsóre, — dar așa se vede că s'a apropiat vremea, ca ômenii sê-se judece și după religiozitatea lor, ér' acésta împrejurare, așa credem noi, nu numai că nu pôte fi pentru nimenea motiv de supăare, din contră este un bun semn al timpului.

* *Invitare*. Inteligența română din Gurahonț și jur, va aranja un concert împreunat cu dans în Gurahonț la ospătaria „Hungaria“ în 17/29 Ianuarie 1898. Inceputul precis la 9 ore sêra. — Prețul de intrare : de persoană 1 fl. de familie 2 fl. Venitul, destinat în scop filantropic. Suprasolvirile se vor cuita cu mulțămită în public, ér' ofertele maritimose sã se trimită la adresa cassarului V. German în Gurahonț. În pawsă se vor executa jocurile naționale „Călușeriul și

„Bătuta“. Programa concertului e următorea : 1. „Motto“, quartet de Vidu. 2) Bobocel și inele, quartet de Vidu. 3) Serenadă, quartet de Porumbescu. 4. Sêrba, cor mixt de V. Magdu. 5. Brêul popilor, sextet de Musicescu. 6. Nușca, sextet, cuvinte de Vióra Magdu, musică de Vale-riu Magdu, esecutate tôte de corul inteligenței române.

* *Fômete*. În cele mai mănose părți ale țerii, în comitatele Torontal și Bacica, precum cetim în jurnale, a isbucnit deja lipsa în o măsură atât de mare, încât clasa muncitorilor este amenințată a muri de fôme. Din incidentul acesta autoritățile comitatense au luat dispusêțiunile necesare spre a veni în ajutoriu poporului din acele părți lipsit de pânea de tôte zilele.

Pentru înființarea de școle confessionale.

Profesorul dela facultatea de medicină din Moscva Sacharjin, unul dintre cele dintâi capacități medicale ale Rusiei, — răposat zilele trecute, — a predat în anul trecut secretariului sfântului sinod al Rusiei suma de 500.000 ruble, cu menițiunea, ca din acésta sumă sê înființeze școle confessionale. Faptul acesta este remarcabil din motivul, că chiar și în Rusia un om de valôrea profesorului Sacharjin sênte trebuința, a-și dona averea sa pentru o creștere mai religioasă a tinerimii.

Estrase matriculare libere de tacsă.

Notarii comunali și alți oficiali civili a dese-ori poftese de la parochii estrase matriculare fără de tacsă. Pentru orientarea parochilor „Alkotmány“ aduce următorele : §-1 230 al art. de lege XX din 1877, care tracteză despre regularea tutoratului și a curatoratului, precum și ordinațiunea ministrului de culte din 27 Nov. 1897 nr. 30188 referitóre la aceste afaceri sânt în vigóre și după introducerea matriculelor de stat și așa la recercarea notarilor comunali parochii sânt datori a estrada din oficiu și fără tacsă estrasele de naștere și botez pentru eređi minoreni. Mai departe a rămâs neschimbată și ordinațiunea din 3 Octobrie 1869 nr. 17,346 a ministrului de culte, în sensul căreia la provocarea auctorităților publice, parochii estrasele matriculare necesare la actele oficiose sânt obligați a le elibera din oficiu fără de tacsă. De asemenea a rămâs în vigóre și ordinațiunea ministrului de culte din 11 Mai 1893 nr. 12,063 care dispune, că estrasele matriculare și informațiunile familiare, cari le cer spre scopuri oficiose oficiile pentru demêsurarea competențelor erariale și auctoritățile finanțiale, sânt a se estrada de cătră preoți libere de timbru.

* *Bibliografie*. În editura librăriei N. I. Ciurcu, Brașov, a apărut *Halima sau 1001 de nopți*, istorii arabicești, talmăcite de vestitul scriitor popular Ioan Barac, fost învățator și translator magistratual în Brașov, (1772—1848). Edițiã nouă; reproducere după originalul din 1836, întocmită în 4 volume mari, împodobite cu 70 ilustrațiuni din cele mai frumoșe. Prețul unui volum 80 cr. Tôte 4 volumele procurate împreună costă numai 3 fl.

* *Din corespondența duor profesori*. Pre când sê ascuțiseră în o formă ne mai auđită divergențele dintre nemții și slavii din Austria, cunoscutul profesor de

istoriă *M o m s e n* din *B e r l i n* a adresat conaționalilor săi nemți din *A u s t r i a* o epistolă, în carea vorbește despre slavii din *A u s t r i a* într'un ton, carele n'a fost cel mai nimerit. La acea epistolă i-a răspuns lui *M o m s e n* profesorul boem *I a g i t s* zilele trecute, — dîcînd, că slavii din *A u s t r i a* se numesc cu un feliu de mîndria elevi ai nemților și dacă pînă acum nu vor fi ajuns încă gradul de maturitate culturală al nemților sînt pre cale, ca să-l ajungă. Tot în această epistolă dechiară profesorul *I a g i t s* între altele și următoarele: *A u s t r i a* are un splendid viitoriu dar acest viitoriu nu-l pôte avea o *A u s t r i a* centralistă germană, — carea ar fi o perplesitate pentru *Germania* tocma așa precum ar fi o *A u s t r i a* slavă pentru *Russia*, — ci o *A u s t r i a* cu misiunea ei istorică carea respectă drepturile și aspirațiunile popórelor, cari o compun, și cari tóte se silesc de o potrivă a înainta în cultură.

* *Ștergere de dare.* Pentru nerodirea anului trecut, precum cetim în foile din loc, direcțiunea finanțiară din *A r a d* a șters pînă acum din darea regescă, eiectată pre agricultorii din comitatul *A r a d u l u i* suma de 40,000 fiorini v. a.

* *Sultanul și poetul.* Ambasadorul *Turciei* pre lângă curtea din *B e r l i n*, *G h a l e b* neprimindu-și timp de mai multe luni plata, — și-a părăsit postul, și a mers la *Constantinopol*. Pentru acest pas al său a cădut din grația sultanului, și a rămas fără funcție și fără nici un venit. În această situațiune a adresat sultanului o frumoasă poesiă. Acastă poesiă a impresionat atît de mult pre sultanul încât ceea ce mai nainte nu potuse ierta ambasadorului, a ertat poetului și ca semn de iertare sultanul a acordat lui *G h a l e b* o pensiune de 6000 de lei. Sună într'un ton cu totul oriental această istoriă, dar cu tóte acestea, precum cetim în foi s'a întemplat factice.

* *O familie înveninată cu pâne.* În *K a p o s v á r* zilele trecute s'a înveninat cu pâne o familie de 6 membri. Cercetîndu-se cazul s'a constatat, că în făina, din care se făcuse pânea a fost arsenic, pre carele morariul, unde se măcinase acea pâne, îl pusese, ca să omóre poțocii din móră.

* *Două sinucideri senzaționale.* Zilele trecute s'au sinucis în *H. M. V á s á r h e l y* capitanul orașului *L. P a c a* și concipistul *G a s t o n y i*. Motivul sinuciderii a fost, că ordinîndu-se cercetare în contra lor s'au descoperit, că au defraudat bani publici.

* *O istoriă vechiă pururia nouă.* Unui împărat din țeră depărtată i-s'a adus odată o pētră mare, despre carea lumea credea, că a cădut din ceriu, și omul, care va și se cetéscă, și se înțelégă ceea-ce este scris pre dēnsa, — acela a înțeles glasul lui *D u m n e d e u*, și a aflat cheia, cu carea pôte deschide și intra în casa, în carea vecinic domnesce fericirea. Dorind împăratul să afle ce este scris pre acea pētră nestimată a chiămat la sine pre toți învățații din țera sa, ca să-i cetéscă, și să-i spună ce este scris pe pētră. Venind învățații și-au bătut capul zile întregi se pótă să cetéscă, și să înțelégă scrisórea de pre pētră, dar înzadar. Ca să nu rămână de rușine învățații, că nu pot implini dorința împăratului cel mai bătrân dintre ei, îi-dise: cu adevărat, că noi

am învățat, și șcim multe, dar sciința noastră se mărginesce aici pre pămēnt, și nu ne pricepem la tainele ceriului și de aceea nici că potem ceti și spune, ce este scris pre această pētră. Este însă în o țeră vecină un pustnic, căruia lumea îi-dice „înțeleptul,“ — acela singur este în stare să-ți spună ce este scris pre pētra acēsta. Chiămând împăratul pre azel pustnic la sine, îi-dise, că să-i spună, ce este scris pre pētră, și dacă-i va spune, îi-dăruiesce de ce pungi de galbeni, ér de nu cu mórte va muri. La acestea răspunse pustnicul împăratului: de banii înălțimii tale eu n'am trebuință, și dacă vrei să cinstesci cuiva acei bani, apoi să-i dai sēracilor, ér de mórte eu nu mă tem, pentru că încă nu-i-a sosit vremea. Cu tóte acestea, eu îți-voiu spune ce este scris pre pētră, și uitându-se la pētră dise împăratului: aicia stă scris, că „omul pôte ajunge la bună stare și fericire numai prin lucru și prin omenia, trăesce astfelu precum eate scris aici, și vei ajunge tot ce dorești.“ Întrebând împăratul pre pustnic, că pentru ce numai dēnsul singur a potut să-i spună ce este scris pre pētră, ér învățații cei mulți din țera lui nu, — acēsta îi-răspunse, — acēsta este pēcatul cel mai mare al lumii, că învățații popórelor gāndesc pré mult la lucrurile de pre pămēnt, și se interesază pré puțin, seau de loc de tainele ceriului. De aci vine apoi, că sînt atāt de multe rele și necazuri în lume. Acēsta tot așa va rămānē în lume pānă atunci, pānă cānd învățații pepórelor nu se vor schimba și nu vor gāndi mai mult la cele ceresci, decāt la cele pāmēntesci. Auđind acēsta împăratul a mulțāmit frumos pustnicului, și cāt a trāit a ținut acea pētră lângă sine, ca vēđēndu-o pururia să-și aducă aminte în tot momentul, că omul, carele dorește să ajungă la bunăstare și fericire trebuie să gārdēscă mai mult la cele ceresci, decāt la cele pāmēntesci.

Concurs.

Pentru vacanta parochiă de clasa a doua din comuna *Ș e p r e u ș i u*, protopresviteratul *B o r o ș i n e u l u i* prin acēsta sē escrie concurs cu termin de alegere pe 18/30 Ianuarie 1898.

Emolnintele sunt: 1) Una jumătate sesiune pāmēnt parte arătoriu parte fănaț, carea sē estiméză la o valóre de 128 fl. v. a. 2) Venitele stolare adecă: b te-zuri, cununii și înmormētări 327 fl, 50 cr. 3) Venitul din bir 200 fl. v. a. 4) Alte venite sigure 25 fl. v. a. cari tóte la olaltă sē urcă la un venit de 680 fl. 50 cr. v. a. Alesul are a-sē îngriji de locuință pe spesele sale proprii.

Dela recurenți sē poșteșce ca în timp legal să-și ajusteze petițiunile lor cu documentele necesarii prescise de statutul organic și adresate comitetului parochial se le substērnă Mult On. Domn. *C o r n e l U r s u ț i u* adm. protopopp. în *Ș e p r o s* com. *A r a d*.

Recurenții pānă la alegere sē-se prezenteze în *Sta biseriică* de aici în vro *D u m i n e c ā* ori sērbătóre pentru a-și arēta desteritatea în cant, servițiul divin și oratoriă.

Ș e p r e u ș i u la 16/28 Dec. 1897.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *C O R N E L U R S U Ţ I U*, m. p. adm. protopresb.